

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Кафедра ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та хірургії

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК
з дисципліни
«МЕТОДИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ
ТА ОРГАНІЗАЦІЙНА ПІДГОТОВКА ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ»
для здобувачів освітньо-наукового ступеню «доктор філософії» спеціальності
211 «Ветеринарна медицина»

м. Кам'янець-Подільський, 2023

2 УДК 619.8:633(072)

Укладач:

ГОРЮК Юлія Вікторівна, доктор ветеринарних наук, доцентт, доцент кафедри ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та хірургії ЗВО «ПДУ»

Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Закладу вищої освіти «Подільського державного університету
(протокол № від __ ____ 2023 р.)

Рецензенти:

КУХТИН Микола Дмитрович, доктор ветеринарних наук, професор, провідний науковий співробітник лабораторії тваринництва, ветеринарного акушерства та санітарії Тернопільської дослідної станції Інституту ветеринарної медицини НААН;

САЧУК Роман Миколайович, доктор ветеринарних наук, старший дослідник, професор кафедри екології, географії та хімії Рівненського державного гуманітарного університету;

СУПРОВИЧ Тетяна Михайлівна, доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри гігієни тварин та ветеринарного забезпечення кінологічної служби Національної поліції України ЗВО «ПДУ».

Навчально-методичний посібник з дисципліни «Методика наукових досліджень у ветеринарній медицині та організаційна підготовка дисертаційної роботи» для здобувачів освітньо-наукового ступеню «доктор філософії» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» / Юлія ГОРЮК – Кам'янець-Подільський, 2023. 90 с.

Навчально-методичний посібник складений у відповідності з програмою навчальної дисципліни «Методика наукових досліджень у ветеринарній медицині та організаційна підготовка дисертаційної роботи». У виданні відображено теоретичний матеріал з курсу методики проведення наукових досліджень у ветеринарній медицині та підготовки дисертаційної роботи. Розглянуто прийоми і методи проведення, фіксації і оформлення результатів наукових досліджень, підготовки дисертаційної роботи. Для освітнього ступеня «Доктор філософії» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина»

УДК 619.8:633(072)
Ó ЗВО «ПДУ», 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ПЛАНУВАННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ	5
Тема 1. Методологія і методи наукових досліджень у ветеринарній медицині	5
Тема 2. Організація наукового дослідження	11
Тема 3. Теоретичні та експериментальні дослідження	16
Тема 4. Вплив психологічних факторів на хід і якість дослідження	29
РОЗДІЛ 2. ВИКОННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. ОПРАЦЮВАННЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	38
Тема 5. Теоретичне дослідження	38
Тема 6. Обробка результатів дослідження	50
Тема 7. Математичний аналіз даних	57
РОЗДІЛ 3. МЕТОДОЛОГІЯ ВИСВІТЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВОЇ РОБОТИ	68
Тема 8. Методика оформлення результатів наукової діяльності	68
Тема 9. Методологія оформлення дисертаційної роботи та супутньої документації	75
Тема 10. Захист дисертаційної роботи	83
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	88

ВСТУП

У сучасній науці панує принцип емпіричного раціоналізму, що передбачає безпосереднє проведення експерименту і базується на постулаті пізнання світу, передусім можливості його покращення за допомогою знання. Наукове дослідження – надзвичайно складний процес зі своїми законами, методологією і методикою проведення. Саме тому підготовка у вищій школі сучасного доктора філософії (кандидата наук) потребує не тільки формування в нього енциклопедичних, спеціальних і світоглядних знань, а й обов'язкового вироблення відповідних творчих навичок та вмій. В Україні наукова діяльність регламентується Законом України "Про наукову та науково-технічну діяльність", який є основою цілеспрямованої державної політики в забезпеченні використання досягнень вітчизняної та світової науки і техніки для задоволення соціальних, економічних, культурних та інших потреб. На сучасному етапі розвитку суспільства відбувається формування нового інформаційного укладу життя людини і його професійної діяльності. Особлива роль у цьому процесі відводиться вищій професійній освіті, яка покликана вирішувати проблему підготовки майбутнього фахівця до життя і діяльності в абсолютно нових для нього умовах інформаційного світу. У Законі України "Про вищу освіту" передбачено, що наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у вищих навчальних закладах є невід'ємною складовою освітньої діяльності і провадиться з метою інтеграції наукової, освітньої і виробничої діяльності в системі вищої освіти. Проведення наукової і науково-технічної діяльності університетами є обов'язковим.

Цей процес передбачає:

розвиток різних форм наукової співпраці (в тому числі міжнародної), розв'язання складних наукових проблем, упровадження результатів наукових досліджень і розробок;

безпосередню участь учасників навчального процесу в науково-дослідних роботах (НДР), що проводяться у ВНЗ;

планування проведення і виконання науково-педагогічними працівниками наукових досліджень у межах основного робочого часу;

організацію наукових, науково-практичних, науково-методичних семінарів, конференцій, науково-дослідних та інших робіт учасників навчально-виховного процесу.

Мета навчального видання – допомогти здобувачам вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня в освоєнні методології наукової та дослідницької діяльності, принципів організації професійної діяльності, в тому числі науково-дослідної діяльності, та в опануванні необхідним практичним інструментарієм для виконання різних етапів наукового дослідження. Це сприятиме формуванню наукового світогляду майбутніх докторів філософії, набуттю необхідних компетентностей для самостійного виконання наукових досліджень у галузі з використанням сучасних теорій, методів та технологій.

Навчально-методичний посібник містить відомості, необхідні для виконання конкретних практичних завдань за темою власних наукових досліджень (накопичення, систематизація та аналіз фактичного матеріалу за темою наукових досліджень; визначення концептуального змісту наукового дослідження), контрольні запитання та завдання для самостійної роботи.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бірта Г. О. Бургу Ю. Г. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посібн. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.
2. ДСТУ 3008-95 «Документи. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001217-96#Text>
3. Ібатуллін І.І., Жукорський О.М., Башенко М.І., та ін. Методологія та організація наукових досліджень у тваринництві: посібник. Київ: Аграрна наука, 2017. 327 с.
4. Інтелектуальна власність: навчальний посібник / Гутий Б.В. та ін. Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. Львів. 2014. 412 с.
5. Марцин В. С., Міценко Н. Г., Даниленко О.А. Основи наукових досліджень : навч. посібник [Електронний ресурс] / URL : <http://www.info-library.com.ua/books-book-162.html>
6. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І.І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
7. Методологічні основи та методи наукових досліджень у ветеринарній гігієні, санітарії та експертизі: навчальний посібник / Антоненко П.П., Доровських А.В., Високос М.П. Дніпро: Вид-цтво «Свідлер А.Л.», 2018. 276 с.
8. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>
9. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13 грудня 2021 р. № 1359 «Положення про спеціалізовану вчену раду з присудження наукового ступеня доктора наук». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0028-22#Text>
10. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посібник для студентів / за ред. А. Є. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
11. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352с.
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197 «Порядок присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1197-2021-%D0%BF#Text>
13. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: посібник. Київ: Академвидав. 2004. 208 с.
14. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.
15. Чмиленко, Ф.О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» Донецьк: РВВ ДНУ, 2014. 48 с.
16. Чупріна Н. В. Методологія сучасних наукових досліджень : навч. посіб. Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. Київ: КНУТД., 2009. 246 с.
17. Яблонський В.А. Вища освіта України на рубежі тисячоліть. Проблеми глобалізації та інтернаціоналізації. Київ. 1998. 228 с.
18. Яблонський В.А. Яблонська О.В. Методи наукових досліджень у тваринництві та ветеринарній медицині. Київ. 2012. 297 с.

19. Яблонський В.А., Яблонська О.В. Методологія і методи наукових досліджень у тваринництві та ветеринарній медицині. Київ. 2014. 512 с.
20. Яблонський В.А., Яблонська О.В., Плахтій П.Д. Наукознавство. Основи наукових досліджень у тваринництві та ветеринарній медицині. Київ., 2001. 244 с.

Начально-методичне видання

МЕТОДИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ ТА
ОРГАНІЗАЦІЙНА ПІДГОТОВКА ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Навчально-методичний посібник
для здобувачів освітньо-наукового ступеню «доктор філософії» спеціальності 211
«Ветеринарна медицина»

Підписано до друку _____ р. Формат 30 × 42/4. (60×90/ Папір офсетний.
Ризографія. Авт. арк. 12. Обл.–вид. арк. ____ . У.д.а. ____ Тираж 16 прим. Зам. ____ .

Підготовлено до друку та видруковано у Закладі вищої освіти «Подільський державний
університет». 32300, Кам'янець-Подільський, вул.Шевченка, 12.